Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

9 päivänä lokakuuta 2025*

Ennakkoratkaisupyyntö – Valtiontuet – Asetus (EU) N:o 651/2014 – Tiettyjä sisämarkkinoille soveltuvia tukimuotoja koskeva poikkeus – Käännösvirhe kyseisen asetuksen romaniankielisessä toisinnossa – Virheen oikaisemista koskevan asetuksen oikeusvaikutukset – Mahdollisuus periä takaisin tuki, joka myönnettiin ennen asetuksen oikaisemista käännösvirheen sisältävässä toisinnossa vahvistetuilla edellytyksillä – Luottamuksensuoja – Oikeusvarmuus

Yhdistetyissä asioissa C-416/24 ja C-417/24,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Curtea de Apel Bacău (Bacăun ylioikeus, Romania) on esittänyt 18.4.2024 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 11.6.2024, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

vastaan

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași,

ja

Different Media SRL (C-417/24)

vastaan

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen, unionin tuomioistuimen varapresidentti T. von Danwitz, joka hoitaa ensimmäisen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit I. Ziemele, A. Kumin ja S. Gervasoni (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

– Euroopan komissio, asiamiehinään Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae ja P. J. O. Van Nuffel,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.5.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT] 107 ja [SEUT] 108 artiklan mukaisesti 17.6.2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (EUVL 2014, L 187, s. 1; jäljempänä yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 2 artiklan 18 alakohdan a alakohdan ensimmäisen virkkeen ja tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT] 107 ja [SEUT] 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 romaniankielisen toisinnon oikaisemisesta 15.3.2021 annetun komission asetuksen (EU) 2021/452 (EUVL 2021, L 89, s. 1; jäljempänä oikaisuasetus) 1 artiklan 1 kohdan sekä luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt, jotka ovat sanamuodoltaan identtiset, on esitetty kahdessa asiassa, joissa asianosaisina ovat ensiksi Romanian oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö On Air Media Professionals SRL (jäljempänä On Air Media) ja Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (Iașin pienten ja keskisuurten yritysten virasto, Romania) ja toiseksi myös Romanian oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö Different Media SRL ja Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (yrittäjyys- ja matkailuministeriö – Iașin pienten ja keskisuurten yritysten virasto, jonka tehtävänä on houkutella investointeja ja edistää vientiä, Romania) ja jotka koskevat vaatimuksia palauttaa tuet, jotka myönnettiin aiheettomasti näille kahdelle yhtiölle osana covid-19-pandemian aiheuttaman talouskriisin koettelemille yrityksille myönnettyjä tukitoimenpiteitä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Yleinen ryhmäpoikkeusasetus

3 Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävä tuki, koska tällaista tukea olisi arvioitava valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi [1.10.2004] annettujen suuntaviivojen, joiden voimassaoloa on pidennetty [Euroopan] komission tiedonannolla valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi [1.10.2004] annettujen yhteisön suuntaviivojen voimassaoloajan pidentämisestä, tai myöhempien pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevien suuntaviivojen perusteella, jotta voidaan välttää suuntaviivojen

kiertäminen; poikkeuksen tästä muodostavat tukiohjelmat tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi. Oikeusvarmuuden takaamiseksi on aiheellista vahvistaa selkeät kriteerit, jotka eivät edellytä yrityksen tilanteen kaikkien erityispiirteiden arviointia sen määrittämiseksi, katsotaanko yritys vaikeuksissa olevaksi yritykseksi tätä asetusta sovellettaessa.”

4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:

– –

c) tuki vaikeuksissa oleville yrityksille, lukuun ottamatta tukiohjelmia tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi.

– –”

5 Mainitun asetuksen 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, alkuperäisessä romaniankielisessä toisinnossa todetaan seuraavaa:

”Tässä asetuksessa

– –

18. ’vaikeuksissa olevalla yrityksellä’ tarkoitetaan yritystä, jonka tapauksessa vähintään yksi seuraavista olosuhteista on olemassa:
   a) On kyse yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu (ja joka ei ole vähintään kolme vuotta olemassa ollut [pieni tai keskisuuri eli] pk-yritys, tai kun on kyse kelpoisuudesta riskirahoitustukeen, pk-yritys, jonka toteuttamasta ensimyynnistä markkinoilla on vähintään seitsemän vuotta ja joka on oikeutettu riskirahoitukseen valitun rahoituksen välittäjän due diligence -prosessin jälkeen) ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Näin on silloin, kun kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista (ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä) johtaa negatiiviseen tulokseen, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta. Tässä säännöksessä ’yhtiöllä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu’, tarkoitetaan erityisesti [tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivin 2013/34/EU [(EUVL 2013, L 182, s. 19)] liitteessä I mainittuja yritysmuotoja ja ’osakepääoma’ sisältää tarvittaessa emissiovoitot.

– –”

Oikaisuasetus

6 Oikaisuasetuksen johdanto-osan ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) [Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] romaniankielisen toisinnon 2 artiklan 18 kohdan a alakohdan ensimmäisessä virkkeessä ja 2 artiklan 18 kohdan b alakohdan ensimmäisessä virkkeessä on virheitä, jotka muuttavat säännösten merkitystä.

(2) Sen vuoksi [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] romaniankielinen toisinto olisi oikaistava. Oikaisu ei vaikuta muihin kielitoisintoihin.”

7 Oikaisuasetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”[Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta] oikaistaan seuraavasti:

2 artiklan 18 kohdan a alakohdan ensimmäinen virke seuraavasti: ’On kyse yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu (ja joka ei ole alle kolme vuotta olemassa ollut pk-yritys, tai kun on kyse kelpoisuudesta riskirahoitustukeen, pk-yritys, jonka toteuttamasta ensimyynnistä markkinoilla on alle seitsemän vuotta ja joka on oikeutettu riskirahoitukseen valitun rahoituksen välittäjän due diligence -prosessin jälkeen) ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi.’”

8 Oikaisuasetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

27.8.2020 tehty päätös

9 Komissio hyväksyi valtiontukiohjelman, jonka nimi oli ”Pk-yrityksille ja tietyille suurille yrityksille covid-19-pandemian aiheuttamasta taloudellisesta kriisistä selviämiseksi annettava tuki” ja josta Romania oli ilmoittanut sille 20.8.2020, valtiontuesta SA.58166 (2020/N) – Romania – COVID 19: Pk-yrityksille ja tietyille suurille yrityksille covid-19-pandemian aiheuttamasta taloudellisesta kriisistä selviämiseksi annettava tuki – 27.8.2020 annetulla komission päätöksellä C(2020) 5949 final (EUVL 2020, C 302, s. 1; jäljempänä 27.8.2020 annettu päätös).

10 Päätöksen johdanto-osan 16 ja 47 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”16. Toimenpiteen perusteella ei voida myöntää tukea yrityksille, jotka olivat 31.12.2019 yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa, maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa tai kalastus- ja vesiviljelyalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettuja vaikeuksissa olevia yrityksiä.

– –

47. Näin ollen komissio katsoo, että toimenpide on välttämätön, asianmukainen ja oikeasuhteinen keino jäsenvaltion taloudessa ilmenneen vakavan häiriön poistamiseksi ja että se täyttää kaikki tilapäisten puitteiden mukaiset edellytykset. Komissio toteaa erityisesti, että

– –

– toimenpiteen perusteella ei voida myöntää tukea yrityksille, jotka olivat jo vaikeuksissa 31.12.2019 (ks. 16 perustelukappale). Näin ollen toimenpide on tilapäisten puitteiden 22 kohdan c alakohdan mukainen.”

Romanian oikeus

OUG nro 130/2020

11 Tietyistä toimenpiteistä rahoitustuen myöntämiseksi vuosien 2014–2020 kilpailukykyä koskevaan toimenpideohjelmaan (POC 2014–2020) liittyvistä ulkopuolisista varoista covid-19:n aiheuttaman kriisin yhteydessä ja muista unionin rahastoja koskevista toimenpiteistä 31.7.2020 annetun hallituksen kiireellisen asetuksen nro 130/2020 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unle măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 705, 6.8.2020; jäljempänä OUG nro 130/2020) 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Mikroavustusten määrä on 2 000 euroa, ja ne myönnetään vain kerran, kiinteänä summana, Euroopan aluekehitysrahastosta ja Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1301/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 289), sellaisena kuin se on muutettuna, 3 artiklan 1 kohdan ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 320) 67 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.”

12 OUG:n nro 130/2020 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut mikroavustukset myönnetään valtiontukisopimuksen perusteella tuensaajille, jotka täyttävät kaikki seuraavat edellytykset:

a) ne ovat harjoittaneet nykyistä/operatiivista toimintaansa vähintään yhden kalenterivuoden ajan ennen rahoitushakemuksen esittämispäivää, lukuun ottamatta [valtuutettuja luonnollisia henkilöitä ja yksittäin toimivia lääkäreitä], joiden osalta toiminnan on tullut alkaa viimeistään 1.2.2020,

b) rahoitushakemuksen esittämispäivää edeltäneellä tilikaudella niiden liikevaihto on ollut vähintään 5 000 euroa Romanian leuissa hakemuksen esittämispäivänä vastaava määrä, lukuun ottamatta 5 §:n 1 momentin a alakohdassa tarkoitetun valtiontuen saajia, tuensaajia, jotka perustettiin vuonna 2019 ja joiden liikevaihto on alle 5 000 euroa ja joiden osalta vähimmäisliikevaihto lasketaan kertomalla niiden vuoden 2019 täysien toimintakuukausien määrä 415 eurolla, ja 5 §:n 1 momentin b ja c alakohdassa tarkoitetun valtiontuen saajia, ja

c) ne harjoittavat toimintaansa ainakin kuuden kuukauden ajan mikroavustuksena myönnetyn tuen myöntämisestä lukien.”

13 OUG:n nro 130/2020 32 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Valtiontuen myöntämissäännöistä määrätään valtiontukiohjelmassa ’Pk-yritysten tuet’, joka odottaa Euroopan komission lausuntoa.

(2) Pk-yritysten tukia koskevan valtiontukiohjelman muutos ja/tai sen lisääminen tulee voimaan päivästä, jona Euroopan komissio antaa tiedoksi ohjelman hyväksymispäätöksen.”

Määräys nro 1060/2857/2020

14 Covid-19-pandemian aiheuttaneesta talous- ja rahoituskriisistä selviämiseksi toteutettavan pk-yritysten valtiontukiohjelman hyväksymisestä 8.9.2020 annetun Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afacerin (talous-, energia- ja liike-elämäministeri, Romania) ja Ministerul Fondurilor Europenen (unionin rahastoista vastaava ministeri, Romania) määräyksen nro 1060/2857/2020 (Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 835, 11.9.2020; jäljempänä määräys nro 1060/2857/2020) liitteessä oleva 3.6 kohta sisältää seuraavan määritelmän:

”’vaikeuksissa oleva yritys’ – [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] 2 artiklan 18 alakohdan a alakohdan mukaan yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa seuraavissa tilanteissa:

i) on kyse yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu (ja joka ei ole vähintään kolme vuotta olemassa ollut pk-yritys) ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Näin on silloin, kun kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista (ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä) johtaa negatiiviseen tulokseen, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta. Tässä säännöksessä ’yhtiöllä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu’, tarkoitetaan erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin [2013/34] liitteessä I mainittuja yritysmuotoja ja ’osakepääoma’ sisältää tarvittaessa emissiovoitot

– –”

15 Kyseisen määräyksen liitteessä olevassa 6.19 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tähän valtiontukiohjelmaan kuuluvien toimenpiteiden perusteella rahoitusta hakevien tuensaajien yleiset kelpoisuusehdot ovat seuraavat:

a) tuensaaja ei ollut 31.12.2019 vaikeuksissa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, lukuun ottamatta valtuutettuja luonnollisia henkilöitä ja yksittäin toimivia lääkäreitä,

b) tuensaajan osalta ei ole tehty tai pantu täytäntöön valtiontuen takaisinperimispäätöstä [– –],

c) eikä tuensaaja ole akordimenettelyssä, likvidaatiomenettelyssä, maksukyvyttömyysmenettelyssä tai konkurssissa.”

Määräys nro 2989/2020

16 Tietyistä toimenpiteistä rahoitustuen myöntämiseksi vuosien 2014–2020 kilpailukykyä koskevaan toimenpideohjelmaan liittyvistä ulkopuolisista varoista covid-19:n aiheuttaman kriisin yhteydessä ja muista unionin rahastoja koskevista toimenpiteistä annetulla hallituksen kiireellisellä asetuksella nro 130/2020 käyttöön otettuun valtiontukiohjelmaan kuuluvan toimenpiteen ”Mikroavustukset ulkopuolisista varoista, joita ei tarvitse maksaa takaisin,” täytäntöönpanomenettelyn hyväksymisestä 30.9.2020 annetun määräyksen nro 2989/2020 (Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii “Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile” din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 902, 5.10.2020) 8.11 kohdassa määrätään lähinnä, että valtiontuki peritään kokonaisuudessaan takaisin, jos rahoitussopimusten allekirjoittamisen jälkeen tehtyjen tarkistusten perusteella todetaan, ettei tuensaaja kuulu OUG:ssa nro 130/2020 tarkoitettuun tukikelpoisten yritysten luokkaan.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Romania ilmoitti 20.8.2020 komissiolle tukiohjelmasta, jonka nimi on ”Pk-yrityksille ja tietyille suurille yrityksille covid-19-pandemian aiheuttamasta taloudellisesta kriisistä selviämiseksi annettava tuki”. Komissio hyväksyi kyseisen valtiontukiohjelman 27.8.2020 antamallaan päätöksellä.

18 Kyseisen päätöksen 16 perustelukappaleen mukaan hyväksytyn tukiohjelman perusteella valtiontukea ei voida myöntää yrityksille, jotka olivat 31.12.2019 yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa tarkoitettuja vaikeuksissa olevia yrityksiä. Päätöksen 47 perustelukappaleen mukaan tämä on yksi komission asettamista edellytyksistä sille, että tukiohjelmaa voidaan pitää välttämättömänä, asianmukaisena ja oikeasuhteisena ja siis sisämarkkinoille soveltuvana.

19 Sen jälkeen, kun 27.8.2020 tehty päätös annettiin tiedoksi, Romanian viranomaiset panivat tukiohjelman täytäntöön määräyksellä nro 1060/2857/2020.

20 Kyseisen määräyksen 6.1 kohdassa määrättiin enintään 2 000 euron määrää vastaavan tuen myöntämisestä tiettyihin pk-yritysten luokkiin kuuluville tuensaajille.

21 Päätöksen, joka tehtiin 27.8.2020, mukaan mainitun määräyksen liitteen 6.19 kohdan mukaan yhtenä yleisenä kelpoisuusehtona sille, että rahoitusta hakeneelle tuensaajalle voitiin myöntää tukea, oli se, ettei tuensaaja ollut 31.12.2019 vaikeuksissa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Kyseisessä artiklassa säädetty vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä toistettiin saman määräyksen liitteessä olevan 3.6 kohdan i alakohdassa.

22 On Air Media ja Different Media tekivät 10.12.2020 edellä mainitun tukiohjelman mukaiset rahoitussopimukset, joiden perusteella kummallekin näistä yrityksistä myönnettiin 9 679 Romanian leun (n. 1 945 euroa) suuruinen mikroavustus, jonka oli tarkoitus auttaa niitä selviämään cocid-19-pandemian aiheuttamasta talouskriisistä.

23 Näistä mikroavustuksista tehtiin takaisinperimistä koskevat päätökset 8.11.2022 On Air Median osalta ja 18.10.2022 Different Median osalta. Romanian viranomaiset katsoivat, etteivät nämä yhtiöt täyttäneet yhtä lakisääteisistä edellytyksistä kyseisen tuen saamiselle, sillä ne olivat 31.12.2019 määräyksen nro 1060/2857/2020 liitteessä olevan 3.6 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja ”vaikeuksissa olevia yrityksiä”, koska mainittujen yhtiöiden kirjaamat pääomatappiot ylittivät tuona ajankohtana selvästi yli puolet niiden merkitystä osakepääomasta.

24 Air Media ja Different Media nostivat näistä takaisinperimispäätöksistä kanteet Tribunalul Neamțissa (Neamțin alioikeus, Romania). Ne väittivät, että ne täyttivät kaikki mikroavustuksen saamisen edellytykset eikä niitä etenkään voitu pitää ominaisuuksiltaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa tarkoitettuina vaikeuksissa olevina yrityksinä. Kyseisten säännösten romaniankielisessä toisinnossa nimittäin jätetään ”vaikeuksissa olevien yritysten” luokan ulkopuolelle ”pk-yritykset, jotka ovat olleet olemassa vähintään kolmen vuoden ajan”. Väitteiden mukaisesti On Air Media oli ollut olemassa 13 vuoden ajan ja Different Media 18 vuoden ajan päivänä, jona ne tekivät rahoitussopimuksensa.

25 Tribunalul Neamț hylkäsi nämä kanteet. Kyseinen tuomioistuin perusteli ratkaisuaan sillä, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielistä toisintoa oli oikaistu oikaisuasetuksella sen jälkeen, kun tuki oli myönnetty On Air Medialle ja Different Medialle, ja että näin oikaistuna yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään, että vaikeuksissa olevien yritysten käsitteen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät – ja siis ovat kelpoisia saamaan kyseessä olevaa tukea – ainoastaan alle kolme vuotta olemassa olleet pk-yritykset eivätkä siis – kuten asetuksen alkuperäisen romaniankielisen toisinnon mukaan – vähintään kolme vuotta olemassa olleet pk-yritykset.

26 Kyseinen tuomioistuin katsoi, että oikaisuasetuksella ei muutettu yleistä ryhmäpoikkeusasetusta vaan sillä ainoastaan oikaistiin sen romaniankielistä toisintoa, koska asetuksen englanninkielisessä alkuperäisessä toisinnossa oli asetuksen antamisesta alkaen viitattu pk-yrityksiin, ”jotka ovat olleet olemassa alle kolme vuotta”. Näin ollen se sovelsi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohtaa, sellaisena kuin se on oikaistuna oikaisuasetuksella, ja totesi, etteivät On Air Media ja Different Media täyttäneet kaikkia kelpoisuusehtoja päivänä, jona ne jättivät tukihakemuksensa.

27 Nämä yhtiöt tekivät valitukset Curtea de Apel Bacăulle (Bacăun ylioikeus, Romania), joka esitti ennakkoratkaisupyynnön tässä asiassa.

28 Ne esittävät kyseisessä tuomioistuimessa ensinnäkin, että Romanian viranomaiset ovat soveltaneet oikaisuasetusta taannehtivasti, koska se annettiin maaliskuussa 2021 eli yli kolme kuukautta kyseisten rahoitussopimusten allekirjoittamisen jälkeen ja jopa sen jälkeen, kun avustukset oli käytetty laitteiden hankintaan.

29 Toiseksi ne väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomion perusteluissa käytetyllä käsitteellä ”asetuksen alkuperäisversio” ei ole oikeusperustaa, sillä romanian kieli on yksi Euroopan unionin 24 virallisesta kielestä samalla tavalla kuin kaikki 23 muutakin kieltä.

30 Kolmanneksi ne toteavat, että kyseisten rahoitussopimusten allekirjoittamispäivänä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielinen toisinto oli ollut voimassa muuttumattomana yli kuuden vuoden ajan ja että asetuksen teksti vastasi sisällöltään täysin muiden nyt käsiteltävässä

asiassa niin ikään sovellettavien normatiivisten tointen tekstiä ja etenkin määräystä nro 1060/2857/2020, jossa on identtinen tekstinosa. Näin ollen ne katsovat, että ne jättivät avustushakemuksensa, allekirjoittivat rahoitussopimuksensa ja täyttivät ne vilpittömässä mielessä.

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen on ratkaistava kysymys siitä, seuraako asetuksen, jolla oikaistaan unionin asetuksen ensimmäinen kielitoisinto, antamisesta, että oikaistua toisintoa sovelletaan taannehtivasti asetuksen ensimmäisen kielitoisinnon voimaantulosta alkaen, vai onko sillä vaikutuksia ainoastaan oikaisuasetuksen voimaantulosta alkaen.

32 Se pohtii myös, ovatko oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate esteenä sille, että alun perin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielisessä toisinnossa säädettyjen edellytysten mukaisesti myönnetty valtiontuki peritään takaisin sen käsiteltäväksi saatettujen asioiden kaltaisessa asiayhteydessä.

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa vielä, ettei näitä kysymyksiä koskeva kansallinen oikeuskäytäntö ole yhtenäistä.

34 Tässä tilanteessa Curtea de Apel Bacău on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Vaikuttaako unionin asetuksen virallisen romaniankielisen toisinnon oikaiseminen [oikaisuasetuksella] siten, että oikaistua toisintoa sovelletaan taannehtivasti alkuperäisen asetuksen voimaantulosta alkaen, vai onko sillä vaikutuksia yksinomaan tulevaisuudessa eli oikaisuasetuksen voimaantulon jälkeen, kun kansalliset viranomaiset ovat myöntäneet valtiontukea [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] alkuperäisen romaniankielisen toisinnon edellytysten mukaisesti ja vaativat myönnetyn valtiontuen takaisinperimistä [oikaisuasetuksen] voimaantulon jälkeen?

2) Tarkoittaako Euroopan unionin asetuksen eri kielitoisintojen vastaavuus sitä, että jäsenvaltion kansalliset viranomaiset voivat vedota [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] alkuperäisen romaniankielisen toisinnon nojalla myönnetyn valtiontuen saajaa vastaan kyseisen toisinnon oikaisemista koskevan [oikaisuasetuksen] säännöksiin valtiontuen takaisinperimiseksi, jos tuensaaja ei ole toiminut tuottamuksellisesti?

3) Onko unionin oikeutta ja erityisesti luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteita tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisen valtiontuen takaisinperinnälle, joka on myönnetty [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen] romaniankielisessä toisinnossa alun perin olleiden edellytysten mukaisesti, eli edellytysten, joita ei ollut asetuksen muissa kielitoisinnoissa mutta jotka oikaistiin myös romaniankielisessä toisinnossa [oikaisuasetuksella] sen jälkeen, kun valtiontuki oli myönnetty?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

35 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko oikaisuasetusta tulkittava siten, että sillä oikaistaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielinen toisinto taannehtivasti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

36 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeusjärjestyksen edun mukaista on, että tulevien ristiriitaisten tulkintojen välttämiseksi jokaista unionin oikeuden säännöstä tulkitaan yhtenäisesti, mikä varmistetaan unionin tuomioistuimen SEUT 267 artiklan mukaisella toimivallalla (ks. vastaavasti tuomio 18.10.1990, Dzodzi, C-297/88 ja C-197/89, EU:C:1990:360, 37 ja 38 kohta ja tuomio 16.6.2016, Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, 61 kohta).

37 Unionin oikeuden säännösten yhtenäisen tulkinnan välttämättömyys estää sen, että epävarmassa tilanteessa tietyn säännöksen sanamuotoa tarkasteltaisiin erikseen, ja edellyttää päinvastoin, että sanamuotoa tulkitaan ja sovelletaan muilla virallisilla kielillä laadittujen versioiden valossa (tuomio 5.12.1967, van der Vecht, C-19/67, EU:C:1967:49, 456 kohta ja tuomio 10.4.2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, 30 kohta).

38 Kuten unionin tuomioistuin on myös vakiintuneesti todennut, unionin oikeuden säädöksen kaikille kieliversioille on kuitenkin lähtökohtaisesti annettava sama arvo (tuomio 2.4.1998, EMU Tabac ym., C-296/95, EU:C:198:152, 36 kohta ja tuomio 4.10.2024, AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, 38 kohta).

39 Unionin säädöksen erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (tuomio 27.10.1977, Bouchereau, C-30/77, EU:C:1977:172, 14 kohta ja tuomio 10.4.2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, 30 kohta).

40 Unionin oikeuden säännöksen tulkinta ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että kyseisen säännöksen selvältä ja täsmälliseltä sanamuodolta viedään kokonaan sen tehokas vaikutus (tuomio 8.12.2005, EKP v. Saksa, C-220/03, EU:C:2005:748, 31 kohta ja tuomio 3.9.2024, Illumina ja Grail, C-611/22 P ja C-625/22 P, EU:C:2024:677, 126 kohta).

41 Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdan romaniankielisen toisinnon, jonka sanamuoto oli selkeä ja yksiselitteinen, ja sen muiden kielitoisintojen välinen ristiriita johti siihen, että komissio antoi pääasioiden taustalla olevan oikaisuasetuksen.

42 Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen, jonka mukaan tietyt tukimuodot soveltuvat sisämarkkinoille SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan mukaisesti, soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sen 1 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan ”vaikeuksissa olevat yritykset”, jotka on määritelty sen 2 artiklan 18 alakohdassa.

43 Viimeksi mainitun säännöksen alkuperäisessä romaniankielisessä toisinnossa, joka julkaistiin 26.6.2014 Euroopan unionin virallisessa lehdessä, suljettiin täysin yksiselitteisesti vaikeuksissa olevien yritysten ryhmän ulkopuolelle rajavastuuyhtiöiden osalta vähintään kolme vuotta

olemassa olleet pk-yritykset, kun taas mainitun säännöksen muissa kielitoisinnoissa, jotka julkaistiin samana päivänä Euroopan unionin virallisessa lehdessä, suljettiin yhtä selvästi tämän ryhmän ulkopuolelle alle kolme vuotta olemassa olleet pk-yritykset.

44 Siitä, onko oikaisuasetuksella taannehtiva vaikutus, on ensin palautettava mieleen, että SEUT 297 artiklan mukaan unionin toimet tulevat voimaan niissä määritettynä päivänä tai, jollei voimaantulopäivää ole määritetty, 20. päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

45 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti, että poiketen menettelysäännöistä, joita katsotaan yleensä voitavan soveltaa siitä ajankohdasta alkaen, jona ne tulevat voimaan, unionin aineellisen oikeuden sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa täysin toteutuneita tilanteita ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (ks. vastaavasti tuomio 22.6.2022, Volvo ja DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 Nyt käsiteltävässä asiassa oikaisuasetuksen, joka koskee aineellista sääntöä, 2 artiklassa säädetään, että se tulee voimaan 20. päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, eikä siinä säädetä nimenomaisesti, että se tulee voimaan aikaisemmin.

47 Oikaisuasetuksen taannehtivuus käy kuitenkin selvästi ilmi sen tarkoituksesta.

48 Kuten oikaisuasetuksen johdanto-osan ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa todetaan, asetuksen tarkoituksena on oikaista yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielisen toisinnon, eikä siis muiden kielitoisintojen, 2 artiklan 18 alakohdan a alakohdan ensimmäinen virke ja 2 artiklan 18 alakohdan b alakohdan ensimmäinen virke, jotka sisältävät virheet, jotka muuttavat näiden säännösten merkitystä.

49 Oikaisuasetuksen tarkoituksesta ilmenee, että sillä pyritään palauttamaan yhtenäinen tulkinta, joka on annettava yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kaikkien kielitoisintojen 2 artiklan 18 alakohdalle, korjaamalla alusta alkaen taannehtivasti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankieliseen toisintoon sisältynyt käännösvirhe.

50 Jos nimittäin oikaisuasetuksella olisi oikaistu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielinen toisinto ainoastaan tulevaisuuden osalta, tämän asetuksen yhteensopimattomat toisinnot, joiden sanamuodot olivat selkeät ja täsmälliset, olisivat olleet samanaikaisesti voimassa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimaantulon ja oikaisuasetuksen voimaantulon välisenä aikana.

51 Jos oikaisuasetusta tulkittaisiin näin, jätettäisiin huomiotta tämän tuomion 36 ja 37 kohdassa mainittu vaatimus unionin oikeuden yhtenäisestä tulkinnasta ja soveltamisesta.

52 Ensimmäiseen kysymykseen on siis vastattava, että oikaisuasetusta on tulkittava siten, että sillä oikaistaan taannehtivasti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielinen toisinto viimeksi mainitun asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

Toinen ja kolmas kysymys

53 Toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteita tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisten tukien taikaisinperimiselle oikaisuasetuksen nojalla, jotka Romania myönsi ennen oikaisuasetuksen antamista 27.8.2020 annetulla päätöksellä hyväksytyn tukiohjelman perusteella.

54 Kuten tämän tuomion 52 kohdassa on todettu, oikaisuasetuksella oikaistaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielinen toisinto taannehtivasti viimeksi mainitun asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

55 Oikaistun romaniankielisen toisinnon perusteella on selvää, että On Air Mediaa ja Different Mediaa oli pidettävä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa tarkoitettuina vaikeuksissa olevina yrityksinä, joten ne olisi pitänyt jättää pääasioissa kyseessä olevien avustusten ulkopuolelle.

56 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuen sääntöjenvastaiseksi toteamisen on lähtökohtaisesti johdettava siihen, että kansalliset viranomaiset perivät tuen takaisin, jotta aikaisempi tilanne palautetaan (ks. vastaavasti tuomio 8.12.2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, 33 kohta ja määräys 28.2.2024, Kreikka v. komissio, C-797/22 P, EU:C:2024:174, 71 kohta).

57 Kun nämä viranomaiset soveltavat unionin oikeutta, niiden on kuitenkin noudatettava unionin oikeuden perusperiaatteita, erityisesti oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteita (tuomio 1.4.1993, Lageder ym., C-31/91 ja C-44/91, EU:C:1993:132, 33 kohta ja tuomio 5.9.2024, Novo Banco ym., C-498/22–C-500/22, EU:C:2024:686, 100 kohta).

58 Oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että ne, joita asia koskee, voivat saada säännöstöstä selville tarkasti, minkä laajuisia niille siinä asetetut velvoitteet ovat (tuomio 1.10.1998, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, C-209/96, EU:C:1998:448, 35 kohta ja tuomio 22.2.2022, Stichting Rookpreventie Jeugd ym., C-160/20, EU:C:2022:101, 41 kohta).

59 Vaikka oikeusvarmuuden periaate pääsääntöisesti estää vahvistamasta unionin toimen ajallisen soveltamisalan alkamisajankohdaksi kyseisen toimen julkaisemista tai tiedoksi antamista edeltävän päivämäärän, näin voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti tehdä, kun tavoiteltava yleisen edun mukainen päämäärä edellyttää sitä ja kun niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti (tuomio 25.1.1979, Racke, 98/78, EU:C:1979:14, 20 kohta ja tuomio 12.11.1981, Meridionale Industria Salumi ym., 212/80–217/80, EU:C:1981:270, 10 kohta) ja jos kyseisten oikeussääntöjen sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (tuomio 24.9.2002, Falck ja Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, 119 kohta ja tuomio 30.4.2019, Italia v. neuvosto (Välimeren miekkakalan kalastuskiintiö), C-611/17, EU:C:2019:332, 106 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Luottamuksensuojan periaatteesta on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota tähän periaatteeseen edellyttää, että unionin toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka on saatu toimivaltaiselta ja luotettavalta taholta (tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Jäsenvaltion käytäntö, joka ei ole unionin säännöstön mukainen, ei näet voi synnyttää perusteltua luottamusta yksityiselle, jolle täten luodusta tilanteesta on etua (tuomio 15.12.1982, Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, 22 kohta ja tuomio 19.12.2024, Kaduna, C-244/24 ja C-290/24, EU:C:2024:1038, 131 kohta).

62 Lisäksi valtiontukien alalla on vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsottu, että kun otetaan huomioon, että komission SEUT 108 artiklan nojalla harjoittama valtiontukien valvonta on pakottava, yhtäältä tuensaajayritykset voivat lähtökohtaisesti perustellusti luottaa siihen, että niille myönnetty tuki on sääntöjenmukainen, ainoastaan silloin, kun tukea myönnettäessä on noudatettu mainitun artiklan mukaista menettelyä, ja toisaalta huolellisen taloudellisen toimijan pitäisi yleensä olla kykenevä varmistumaan siitä, että menettelyä on noudatettu (tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Unionin tuomioistuin hyväksyy kuitenkin myös sääntöjenvastaisen tuen saajan mahdollisuuden vedota poikkeuksellisiin olosuhteisiin, joiden perusteella se on voinut perustellusti luottaa tuen sääntöjenmukaisuuteen, ja näin ollen vastustaa tuen palauttamista (ks. vastaavasti tuomio 20.9.1990, komissio v. Saksa, C-5/89, EU:C:1990:320, 16 kohta).

64 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 80 kohdassa, nyt käsiteltävässä asiassa On Air Median ja Different Median luottamus siihen, että ne kuuluivat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettävien tukien tuensaajien piiriin, ei perustunut yksinomaan Romanian viranomaisten menettelyyn, erityisesti kansalliseen tukiohjelmaan ja näiden tukien myöntämisestä tässä yhteydessä tehtyihin päätöksiin, vaan myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen romaniankielisen toisinnon, johon kyseisessä tukiohjelmassa viitattiin, selkeään vaikkakin virheelliseen sanamuotoon.

65 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 73 kohdassa, On Air Mediaa ja Different Mediaa ei voida pääasioiden olosuhteissa moittia siitä, etteivät ne tarkistaneet yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 alakohdan muita kielitoisintoja, kun mikään kyseisen säännöksen alkuperäisessä romaniankielisessä toisinnossa ei aiheuttanut tulkintavaikeuksia.

66 Lisäksi komissio oli 27.8.2020 tekemällään päätöksellä hyväksynyt kyseessä olevan kansallisen tukiohjelman, josta oli asianmukaisesti ilmoitettu komissiolle, mikä oli myös omiaan synnyttämään perustellun luottamuksen kyseisen ohjelman perusteella myönnettyjen tukien sääntöjenmukaisuuteen.

67 Edellä esitetyn perusteella toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteita on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisten tukien takaisinperimiselle oikaisuasetuksen perusteella, jotka Romania myönsi ennen tämän asetuksen antamista 27.8.2020 annetulla komission päätöksellä hyväksytyn tukiohjelman nojalla.

Oikeudenkäyntikulut

68 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT] 107 ja [SEUT] 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 romaniankielisen toisinnon oikaisemisesta 15.3.2021 annettua komission asetusta (EU) N:o 2021/452 on tulkittava siten, että sillä oikaistaan taannehtivasti tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT] 107 ja [SEUT] 108 artiklan mukaisesti 17.6.2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 romaniankielinen toisinto viimeksi mainitun asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.**

2) **Oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteita on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisten tukien takaisinperimiselle asetuksen 2021/452 perusteella, jotka Romania myönsi ennen tämän asetuksen antamista valtiontuesta SA.58166 (2020/N) – Romania – COVID 19: Pk-yrityksille ja tietyille suurille yrityksille covid-19-pandemian aiheuttamasta taloudellisesta kriisistä selviämiseksi annettava tuki – 27.8.2020 annetulla komission päätöksellä C(2020) 5949 final hyväksytyn tukiohjelman nojalla.**

Allekirjoitukset